

17. MAGYARI ISTVÁN: *Egyen- és váltakozóáramú, több méréshatású volt- és ámpermérő készítése.*

Budapest, 1960. Kézirat. 86 oldal.

A szerző ismerteti az univerzális műszerek méretezésének és építésének folyamatát. Bemutatja, hogyan lehet alapléműszerből iskolai célokra — demonstrációra és laboratóriumi órákra egyaránt — alkalmas univerzális mérőműszert készíteni. (Segédkönyv az erőáramú elektrotechnikai nyári tanfolyamokhoz.)

18. *Gondolkodtató feladatok gyűjteménye a középiskolai fizikatanításhoz.* Szerkesztette: BAYER ISTVÁN.

Budapest, 1959. Kézirat. 89 oldal.

Középiskolai tanárok és tanári munkaközösségek gyűjtőmunkájának eredményeként jelent meg a feladatgyűjtemény 548 számítást nem igénylő, „gondolkodtató” feladattal és a feladatok részletes megoldásával. Tanítási órákon a fizikai ismeretek gyakorlati alkalmazására, a tanulók önálló gondolkodásának fejlesztésére igen alkalmasak ezek a feladatok. Segítségnyújtanak az érettségizető szakfanárnak is, amennyiben tételek helyett kérdések formájában számolnak be a tanulók a 3 év alatt tanult fizikai ismeretekről.

19. HAJDÚ TERÉZ: *Női kézimunka és háztartási munka az általános iskola VII. osztálya részére.* (Gyakorlati foglalkozások VII.)

Budapest, Kézirat. 26 oldal.

Az év folyamán 20 órában elvégezhető munkát tartalmazza a kiadvány. Részletezi a mértékvétel, a szabás, a varrógép, a fehérnemű-készítés, néhány háziipari munka (kukoricacsuhé, vesszőfonás, műanyagfeldolgozás), valamint a tésztagyúrás, gyümölcs- és zöldségbefőzés ált. iskolai tanulók által elsajátítható kérdéseit.

20. VAJDA PÁL: *„Fizikátörténet életrajzokban”.*

Budapest, 1960. Kézirat. 67 oldal.

Az általános iskolai új fizika tankönyvekben szereplő tudósok, fizikusok, feltalálók életének és munkásságának rövid ismertetése.

21. MAKAI LAJOS: *Fizikai munkafüzet.*

Budapest, 1959.

A szegedi Tudományegyetem Kísérleti Fizikai Intézetének jegyzete a „Munkafüzet”, melyet a KPTI a középiskolai fizikai gyakorlati órák módszertanával foglalkozó nyári továbbképző tanfolyamhoz adott ki segédkönyvként. A kiadvány a fizika tanároknak nyújt segítséget az előadási kísérletezés munkájához és a gyakorlati órák vezetéséhez.

22. BELLAY LÁSZLÓ—BODOR LÁSZLÓNÉ—KOVÁCS LÓRÁNT—SOMOGYVÁRI ELEK: *„Fizikai kísérletek az ált. iskola VII. osztályában”.*

Budapest, 1960. Kézirat. 97 oldal.

Az új általános iskolai VII. osztályos tankönyv kísérleteinek részletes leírása, kiegészítő kísérletekkel és tanulókísérletekre vonatkozó útmutatásokkal.

23. SZÖVÉNYI-LUX GÉZA: *A műszaki rajz alapelemei.* (Gyakorlati foglalkozás VIII.)

Budapest, 1960. Kézirat. 56 oldal.

Útmutatás az ált. iskolai ipari jellegű gyakorlati foglalkozást vezető nevelők számára az órákon előforduló műszaki jellegű egyszerű rajzok helyes és szakszerű elkészítéséhez.

Fővárosi Pedagógiai Szeminárium

(PÁSZTOR JÓZSEF, BUDAPEST)

1. A Fővárosi Pedagógiai Szeminárium ebben a tanévben éli munkássága 50. évét. Indulásakor valóban a szeminárium eredeti jelentésének megfelelően a magvető (semen = mag) szerepét igyekezett betölteni. A pedagógiai fejlődés és haladás szellemében egészen 1919-ig valóban helyesen látta feladatát az akkori társadalmi viszonyok között. Az első olyan pedagógiai intézmény volt az egész világon, amely különlegesen a fővárosi, ill. nagyvárosi problémák megoldására törekedett. Jelenleg csupán az utóbbi egy-két év munkájáról szólunk, amikor a

szocializmus végleges győzelemrejutásáért folytatott harcban kivette részét, amikor a szocialista, elsősorban a szovjet pedagógia értékes tapasztalatait felhasználva arra törekedett, hogy a főváros mintegy 15 000 pedagógusának — a Párt és a kormány irányelveit követve, a Pedagógiai Tudományos Intézet, a Központi Pedagógus Továbbképző Intézet és más intézmények és szervezetek támogatásával — az adott körülmények között olyan segítséget nyújtson, amellyel nevelési és oktatási munkájukat mind jobban, elmélyültebben, tudatosabban és így eredményesebben végezhessék.

2. A *felnőttoktatás* és általában a *népművelés* iránt a XX. század eleje óta erősen megnőtt az érdeklődés. Ennek az érdeklődésnek alapja kétségtelenül a gazdasági-társadalmi viszonyok változása, a technika fejlődése volt. Az itt-ott elhangzott ellenvetéseket a nevelhetőség határának kérdésével kapcsolatban elég gyorsan sikerült megcáfolni. A felnőttoktatás, amelyből nem zárható ki a nevelés, tágan értelmezve, ma már magába foglalja a *18 éven felüliek meghatározott életpályára képzését*, tehát a főiskolai és egyetemi oktatást is, és a már hivatásukat végző munkások, parasztok és értelmiségiek továbbképzését. Ide tartozik természetesen a dolgozók általános iskolai, középiskolai és egyetemi esti és levelező tagozatokon történő képzése. A *továbbképzés* alapos körületekintéssel folyik az orvosoknál, mérnököknél, és folyik a pedagógusoknál is. Fontos érdekünk, hogy a bármily területen dolgozók rendszeresen és tervszerűen fejlődjenek, tudomást szerezzenek a saját foglalkozásukkal kapcsolatos új kísérletekről vagy tudományos megállapításokról, a munkájukra vonatkozó technika vívmányairól. Egy-egy ember külön-külön már aligha kísérheti figyelemmel a könyvtárra menő irodalmat, hiszen a mennyiség mértani haladványban nő, és csak a jól megszervezett, kollektíven végzett és meg is vitatott képzés biztosíthatja a kívánt eredményességet.

Mind a két irányú munka végrehajtásánál a sikeresebb munka igen nagy akadályát abban látjuk, hogy még *nem dolgozták ki azokat az általános didaktikai elveket*, amelyek bizonyára sok esetben merőben mások, mint a 18. életéven aluliakra vonatkozóak. Nem ismerjük eléggé munkánk módszertanát, még ott sem, ahol ez a legszükségesebb volna, és ahol az ilyen munkának elvégzése tárgyi és személyi tekintetben adva volt. Gondolunk itt az egyetemi pedagógiára. Értékes anyag gyűlik most a Felsőoktatási Szemle lapjain, felkeltve és ébrentartva az érdeklődést. Így remélhető, hogy kialakul egy értékes kollektíva, amely az egész anyagot rendezve hozzájárul majd egyetemi oktatásunk és nevelésünk színvonalának és eredményeinek fokozásához.

Eppen így a neveléstudomány adósságai közé tartozik a dolgozók iskolái esti és levelező tagozatainak didaktikája és módszertana. Ilyen szükséglet mutatkozik a felnőttoktatás egyéb területein is, ezek között a pedagógusképzés területén is.

3. „Oktatásrendszerünk központi alakja a pedagógus. Leginkább rajta áll vagy bukik az iskolarendszer továbbfejlesztésének nagy ügye” — írja KÁLLAI Gyula: Közlebb az iskolát az élethez c. tanulmányában (Népszabadság, 1960. szept.). Ez teljes egészében így van. Ezért kell mindent elkövetnünk pedagógusaink politikai-ideológiai-pedagógiai továbbfejlesztésének érdekében.

A feladat tudományos feldolgozásáig talán még nem jutottunk el minden téren, azért, mert a hármas célkitűzés (politikai-ideológiai-pedagógiai) közül nem mindegyiket készítettük elő jól. Nyilvánvaló, hogy a tudományos feldolgozás, az elméleti megalapozás, az elvi tisztázás nem lehetséges a gyakorlat, a tapasztalatok, az élet alapos ismerete nélkül. Az itt megjelölt feladatnak első-

részét már elindította a Fővárosi Pedagógiai Szeminárium. Hogy ez megindulhatott, abban nagy része volt a Szovjetunió XXI. pártkongresszusának és az MSZMP III. kongresszusa határozatai reánk vonatkozó fejezetének.

A múltban az volt a hiba, hogy hallgatóink sokfelét kaptak még a régi egyéves tanfolyamon is (1919 előtt is!). Ennek a következménye volt, hogy a tanulók nem látták az egészet, az összefüggéseket, és ifjúságunk csak tantárgyakban gondolkodott. A pedagógia ugyan régen hangoztatja a koncentráció elvét, de megvalósítani nem mindig tudta. Nem valósíthatta meg, mert nem volt korszerű, és távol állt az élettől. Bizonyos, hogy ehhez nagymértékben hozzájárult a nevelőképzés is, amely egyáltalában nem elsősorban nevelőket, pedagógusokat képezett.

4. A Fővárosi Pedagógiai Szeminárium mint a fővárosi pedagógusok továbbképző intézménye munkáját — mint már említettük — az MSZMP III. kongresszusának szellemében, az ennek megfelelő 1958-ban kiadott Az MSZMP művelődési politikájának irányelvei (Társadalmi Szemle 1958. 7—8. sz.), továbbá az 1960. aug. 28-án nyilvánosságra hozott Irányelveknek alapján végzi, mindenkor figyelembe véve a nevelés és oktatás részkérdéseire vonatkozó egyéb határozatokat és kormányintézkedéseket, ezek közt elsősorban az MM rendeleteit és utasításait.

Munkája közben folyamatosan igyekszik megvalósítani az *egység* elvét minden területen. Hogy a testületek politikai-ideológiai-pedagógiai egységét elősegítse, hogy a pedagógus testületek világnézete terén a marxizmus—leninizmus tanításai érvényesüljenek, azaz tehát hogy minden pedagógus mielőbb materialistának vallja magát és a materializmus értelmében végezze feladatát, arról természetesen nemcsak a marxista tanszék gondoskodik, hanem éppen az egységes világnézeten álló valamennyi tanszék. Az elmúlt tanévnek központi kérdése volt a világnézeti nevelés, amelynek elvi és gyakorlati szempontjait a főváros minden nevelő- és tanintézetének testülete két ankéton megtárgyalta, miután az FPSZ marxista tanszéke a szaktanszékekkel együtt megfelelő anyagot dolgozott ki és adott át a testületeknek, és gondosan előkészítette az ankétvezetőket is. Ugyancsak az egység biztosítását szolgálta az MSZMP III. kongresszusa egész anyagának megtárgyalása is, szintén két ankéton, hasonló előkészítéssel, hogy politikai szempontból is egységesen lássák a közelebbi és távolabbi feladatokat.

A második elv a *korszerűség* elve volt. Ezt igyekeztünk megvalósítani akkor, amikor az előadások tematikáját megállapítottuk, amikor legtöbb tanszékünk az oktatásügyünk továbbfejlesztését előkészítő bizottságokban részt vett, amikor a korszerű tananyag megállapításához is hozzáfogtak. Sok segítséget nyújtott FALUDI Szilárd tanulmánya is (Időszerű tantervelméleti kérdések. Tanulmányok a neveléstudományok köréből, 1959), ámbár éppen ez utóbbi területen még sok a megvitandó és végleg tisztázandó feladat.

A korszerűség nemcsak az oktatás anyagára és módszerére vonatkozhatik, hanem a nevelésre is. Intézményünk sokat foglalkozott az erkölcsi nevelés feladatával és anyagával. A cél ismeretében szocialista-kommunista erkölcsre kell nevelnünk az ifjúságot, olyan ifjúságot, amely kommunista voltát nemcsak szavakkal, szabályok v. ún. normák ismeretével tudja igazolni, hanem elsősorban tettekkel. Különösen az igazgatókra és az osztályfőnökökre hárul itt komoly és felelősségteljes feladat, ezért az igazgatók tanfolyamán és az osztályfőnökök munkaközösségi megbeszélésein ehhez igyekeztünk segítséget adni.

A korszerűség elvének értelmében foglalkoztak tanszékeink a munkára nevelés kérdésével, minden szakon feltárva a munkára nevelés lehetőségeit az egyes tantárgyakon belül és a gyakorlati foglalkozásokkal összefüggésben, amikor a 12 osztályos kísérleti iskolák és a gimnáziumi 5 + 1-es osztályok munkája közben szerzett tapasztalataikat ismertették és megvitaták. A fejlődés szempontjából döntő lépést jelent a Fővárosi Tanács VB-ának határozata az intézetünkben felállítandó *politechnikai tanszékről*, amely 1959 decemberében meg is kezdte munkáját.

Igyekeztünk a *tudományosság* elvét is megvalósítani. Célunk az volt, hogy a kartársak munkáját megkönnyítsük. Az oktatás és nevelés munkája egész embert kíván, és sok esetben jóval a 48 órán túl foglalkoztatja a pedagógust. A tudományos irodalommal csak a szakemberek ismerkedhetnek meg, és néha itt is csak specializáltan történhetik ez meg, tekintettel a tudományok fejlődése következtében állandóan növekvő szakirodalomra. Feladatunknak tekintettük és tekintjük azt, hogy ezt az irodalmat ismertessük, az eredményeket minél tágabb körben terjesszük és megvitassuk. Szükséges ez azért is, mert egy időben az idegen nyelvek tanítását elhanyagoltuk, a nevelőképző intézetekben már nem követeltük legalább egy idegen nyelv alapos megismerését, ill. elsajátítását, és mert szakfolyóirataink szűkre szabott terjedelme nem teszi oly mértékben lehetővé a hazai és külföldi irodalom ismertetését és megvitatását.

Feladatunk sokrétűsége, az a körülmény, hogy sokféle kartársnak sokféle munkáját kellett segítenünk — így az óvónöket, az általános iskola alsó és felső tagozatában, a gimnáziumokban és részben a technikumokban dolgozó igazgatókat, szakfelügyelőket, tanulmányi felügyelőket és nevelőket, a művelődési osztályokban működő funkcionáriusokat, a napközi otthon vezetőket és osztályfőnököket, a gyermek- és ifjúságvédelemben dolgozó kartársakat, a gyermekotthonok dolgozóit és nem utolsósorban a szülőket is —, szükségessé tette, hogy ebbe a munkába külső segítőtársakat is bevonjunk, és a pedagógiai, lélektani, társadalom- és természettudományok terén működő, tudományos munkát végző szakemberek segítségét vegyük igénybe. Sokat köszönhetünk a pártfunkcionáriusoknak, a minisztériumokban és az oktatási osztályon, a Pedagógiai Tudományos Intézetben, a Központi Pedagógus Továbbképző Intézetben és az egyetemeinken dolgozó elvtársaknak, valamint az ifjúsági szervezeteknek és a Nótanács vezetőinek stb.

5. Legfontosabb *munkaformáink* a gyakorlati szemináriumok, az Apáczai Csere Jánosról elnevezett Pedagógiai Akadémia tagozatai, bemutatók, nyílt napok és munkaközösségek voltak.

Gyakorlati szemináriumot vezettünk az új igazgatók, ill. igazgatóhelyettesek, a budapesti iskolában először tanító és a továbbképzésben több év óta részt nem vett kartársak, valamint az új vagy továbbképzésben eddig nem részesült napközi otthon vezetők számára. Ezek a kartársak megfelelő elméleti előkészítés után főként metodikai tekintetben két gyakorló iskolánk, az épületben levő és régi hagyományokra visszatekintő általános iskola és az ebben a tanévben hozzánk csatolt gimnázium tanítási óráit figyelték, az itt szerzett tapasztalatokat a szaktanszék és az iskolaigazgató, ill. a vezető tanár jelenlétében megbeszélték és megvitaták. Némely tanszék hasznos munkát végez akkor, amikor behatóan foglalkozik a használatban levő tankönyvek elemzésével nevelési és módszertani szempontból.

A bemutató tanítás előtt vagy után sor került az illető tantárgy tanításának elvi, világnézeti, módszertani kérdései felvetése és megvitatása mellett a

tanítási óra anyagára vonatkozó legújabb szakirodalom ismertetésére, gyakran a hallgatók *aktivizálása* formájában: ők ismertették és értékelték az egyes tudományos műveket.

A gyakorlati szemináriumokon résztvevő kartársak pedagógiai szemléletének további javítása érdekében kívánatos, hogy a jövőben ne csak saját iskolatípusukat és ezen belül csak saját szaktárgyuk tanításmódját és anyagát, hanem a lehetőség szerint minden oktatási intézményt és fokozatot megismerjenek. Ez megóvjá őket a szakmai rövidlátástól, hozzásegíti őket az iskolában folyó *egész* munka megismeréséhez, hozzájárul az oktatási-nevelési munka és a testületi kollektíva egységesítéséhez.

Az *Apáczai Pedagógiai Akadémia* (régebben Szabadegyetem) legfontosabb feladatát abban látjuk, hogy az egyes tudományágak legújabb eredményeit közvetítse a pedagógusoknak és korunk nagy jelentőségű problémáiról (politikai, világnézeti kérdések) nyújtson tájékoztatást. Így nyilvánul meg tehát a korszerűség és a tudományosság elve; az életszerűség elve pedig úgy valósul meg, hogy az előadások anyagát a hallgatók iskolai munkájukban felhasználhatják, a hallgatók érdeklődését a tudományos kérdések iránt felkeltik és önképzésüket termékenyen befolyásolják.

A legnagyobb érdeklődést az olyan kérdések váltják ki, amelyekkel annak idején, tanulmányaik során nem ismerkedhettek meg. Ilyenek pl. a gazdasági földrajz, a legújabb magyar és világirodalom kérdései, a materialista lélektan. Igen sok hallgatója volt és még több lesz előreláthatóan a következő években a Család és iskola c. tagozatnak, amelynek feladata az iskolai szülői munkaközösségek vezetőinek megsegítése olyan céllal, hogy az előadások anyagát továbbadják az iskolai szülői osztálymunkaközösségeknek. A tagozat megszervezésében és az előadandó témák meghatározásában, az anyag előkészítésében és az előadások kinyomatásában igen nagy segítséget nyújt a Nótanács.

Az előadások után a hallgatóknak módjuk van az előadókhöz kérdéseket intézni. Kisebbszámú hallgatóság esetén vita is indul, amely kétségtelenül nagyon termékeny lehet, mint minden alkalom, ahol az elmélet és a gyakorlat emberei találkoznak.

Külön kell megemlékeznünk a *Kulturpolitikai Akadémiáról*, amelynek hallgatói a legmagasabb fokú oktatásban részesülnek, hogy azután mint ideológiai propagandisták vagy oktatásügyi funkcionáriusok tevékenykedhessenek. Az egyéves tanfolyamon résztvevőket a kerületi művelődési osztályok jelölik ki, tehát nem önkéntes a részvétel. Meghatározott napokon kötelező az előadásokon a részvétel és a tanév végén a vizsga.

Az ún. *nyílt napokon* bemutató tanítás folyik meghatározott időben. Ezek az érdeklődő pedagógusok bármikor részt vehetnek, ha az iskola igazgatója ehhez hozzájárul. Itt a részvétel tehát nem folyamatos kötelezettséget jelent. Egy-egy óra és az utána következő megbeszélés nagy haszonnal jár a hallgatókra, mert itt van alkalmuk megismerni az oktatásnak és az oktatás közben folyó nevelésnek új módszereit. Az érdeklődés, különösen a tanév első felében, igen nagy.

Egyes tanszékekkel kapcsolatban már az elmúlt tanévben is működtek a *munkaközösségek*. Az osztályfőnöki, kerületi osztályfőnöki (ált. isk.) és a napközi otthonok kerületi munkaközösségeit a pedagógia tanszéke irányította. Alakult ilyen munkaközösség a történelem, rajz és testnevelés tanszékeivel kapcsolatban is. A tanszékektől kaptak tájékoztatást a kerületi munkaközösségi vezetők, ezek azután kivitték a kapott szempontokat a kerületi iskolák munkaközösségi

vezetői elé, ahol ugyancsak alaposan megbeszélték a feladatokat, és így kerültek aztán a legkisebb munkaközösségi sejthez, az iskolában az illető szaktárggyal vagy feladattal foglalkozó kartársakhoz, akiknek megfigyelései, tapasztalatai, kívánságai, kísérletei, javaslatai ugyanezen az úton visszafelé kerültek megvitatásra és általános ismertetésre, vagy javaslat formájában az illetékes felső hatóságokhoz is.

Munkaközösségeknek minősíthetők, sőt alkotó munkaközösségeknek egyes tanszékek olyan kezdeményezései is, amikor az általános iskolai és középiskolai szakfelügyelők számára közös foglalkozásokat rendeztek. A két iskola-típusban szaktárgyi, világnézeti és más nevelési kérdésekben majdnem azonosak a feladatok, csak az anyag minőségében, mélységében, a tanítás módszerében van eltérés, különös tekintettel a tanulók életkorára. Összehasonlítás közben világosabbá válnak a különbségek is, de megerősíthető az egység is és ezáltal a munka eredménye.

A történelem tanszék jelentése szerint „szakfelügyelők és a tanszék együtt alkotó munkaközösséget képezett”.

A matematika tanszék követésre méltó példaként a szakfelügyelők kollektíváját havonta bevonta a tervszerű tudományos anyaggyűjtés munkájába, óramegfigyeléseikkel kapcsolatban főfeladatukként azt tűzve ki, hogy világnézeti szempontból gyűjtsék és rendszerezék tapasztalataikat. Ennek alapján értékes tudományos eredmények is születtek a tanszék jelentése szerint, amelyeket általános iskolai vonatkozásban SOLTI László vezető felügyelő egy országos szakfelügyelői értekezleten mutatott be nagy hatással, a középiskola területén pedig NÉMETH Tibor vezető felügyelő dolgozott ki magas színvonalú tanulmányában.

A munkaközösségeknek rendkívül nagy a jelentősége és jövője. Ugyanis nemcsak tanítványainkkal kapcsolatban kell sokat tennünk az aktivizálás terén, hanem a pedagógusokat is aktivizálni kell. Ez történik a munkaközösségekben.

Nagy segítséget jelent ezek számára a *kabinet*-megoldás, tehát annak a biztosítása, hogy a szükséges tanulmányozási anyaghoz is minél könnyebben és közvetlenül hozzájussanak. A kabinetben kell megtalálniok a legfontosabb irodalmi anyagot, a dokumentációkat, kísérleti eszközöket, térképeket, szemléltető anyagot. Az idegen nyelvek tanszéke pl. megvetette egy magnetofon-szalagtár alapját. Így a kartársaknak bemutathatja a tanulók által elsajátítandó dalokat. Gramofonlemez gyűjteményt is tervez, az esztétikai nevelés eredményességét is elősegítve. Itt említhető az idegen nyelvek tanszékének egy másik kezdeményezése is: az érdekelt kartársak számára ún. társalgási órákat szervezett (a munkaközösségeknek egy különleges fajtája), hogy az idegen nyelvi készséget fejleszthessék.

6. A továbbképzés legismertebb formája az *előadás*. Emellett vagy ezzel kapcsolatban gyakran folyik *szemináriumszerű megbeszélés* vagy *vita*. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy minél jobban készülhetnek fel erre, ez annál termékenyebb. Szükséges tehát, hogy az előadást teljes egészében vagy legalább bővebb vázlat formájában ismerjék, esetleg a vonatkozó irodalmat is.

Az előadások, ankétok, viták mellett messzemenően biztosítjuk a *konzultációs* lehetőségeket, amelyeket minden tanszékünkön elég gyakran igénybe is vesznek a budapesti, de nem egy esetben vidéki kartársak is.

Nagy figyelmet fordítottunk a *szemléltetésre* (jó irodalmi szemelvények, képek, albumok stb.). Különösen termékenynek mutatkoztak a tanulmányi *kirándulások*. Ezeket sikeresen alkalmazták sok tanszéken.

Nagy segítséget nyújt valamennyi tanszékünknek a *film tanszék*, amely elsősorban az intézményünkben elhangzó előadásokhoz biztosított szemléltető anyagot. Ezentúl azonban megtanítja hallgatóinkat a gyakorlati foglalkozásokon az újrendszerű diavetítőgépek, a különféle filmvetítőgépek és a magnetofon helyes kezelésére, ismerteti a szaktárgyak keretében felhasználható oktató filmeket, valamint azokat az ismeretterjesztő és játékfilmeket, amelyek a tanulók politikai és ideológiai nevelését szolgálják, tájékoztatást ad a magnetofon felhasználásának didaktikai kérdéseiről.

Égész munkánk legfőbb értékmérője az, milyen mértékben sikerül a szükséges új ismereteket a nevelők széles rétegeiben oly módon elterjeszteni, hogy ezek alapján minden tanítási órán és az egész nevelő munkájuk közben valóban a szocializmus építését szolgálják, előbbrevigyék, milyen mértékben válnak az ismeretek vérükké és a gyakorlatban tettekké. A hangsúly mindig az *aktivitáson*, a tényleges és lelkes részvételen, a folyamatos munkán, a látottak és hallottak tettekké válásán van. Mi nem szavakban megnyilvánuló *reprodukción*, hanem a saját maguk és tanítványaik tetteiben, cselekedeteiben, magatartásában bizonyosságot jelző *produkciót* tekintjük döntő tényezőnek.

7. Említettük már, hogy a nevelést és oktatást szorosegységnek tekintjük. Behatóbban kell tehát foglalkoznunk a nevelés kérdéseivel, mégpedig a nevelés egyes ágai között különösen a világnézeti és erkölcsi neveléssel.

Ezen a nagy és jelentős területen még igen sok a teendő. Reméljük, hogy a *magyar nevelési terv* e tekintetben nagy segítséget jelent majd, és egyik nagy feladatunk lesz az, hogy ezt a nevelési tervet tudatosítsuk a pedagógusok és a társadalom, elsősorban a szülők körében.

A fentiekből megállapítható, hogy az FPSZ munkája sok tekintetben más, mint az ország többi területét irányító KPTI munkája. Nem a cél tekintetében, mert ez azonos, hanem az eljárások szempontjából, amelyek az adottságokhoz igazodnak. Ilyen adottság pl. az, hogy az FPSZ sokkal közvetlenebbül találkozhat a pedagógusokkal és a szülőkkel, hogy saját gyakorló iskoláink vannak, hogy könnyebben elérhetnek bennünket a kartársak és mi is a nevelőtestületeket stb. Az ország többi részében is közvetlenebbé válhat a munka egy bizonyos decentralizációval, amikor majd az ország egyes helyein talán az egyetemek, a főiskolák, a felsőfokú tanítóképző intézetek segítségével végzik el a fent jelzett feladatok egy részét központi irányítással. Tapasztalataink alapján ezeknek az új továbbképzési központoknak majd segítséget nyújthatunk.

Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola

(GORDOSNÉ SZABÓ ANNA, BUDAPEST)

A Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola tanszékeinek az egységes gyógyító neveléstudomány továbbfejlesztése érdekében végzett elmúlt évi tudományos kutatómunkája igen sokrétű volt. A vizsgált rövid időszak alatt részben nyomtatásban, részben előadások formájában közölt eredmények azt bizonyítják, hogy a Főiskola tanszékei fő feladatuk, a főiskolai hallgatókkal folytatott oktató-nevelőmunka végzése mellett figyelemre méltó eredményeket értek el a tudományos kutatómunka terén is.¹

¹ A Főiskola 1948-tól végzett munkájáról Gordosné Szabó Anna „A Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola tudományos munkássága 1948-tól 1958 végéig” címmel a *Tanulmányok a neveléstudomány köréből* (Budapest, 1960. Akadémiai Kiadó. 703—717 l.) kötetben közölt hosszabb ismertetést.